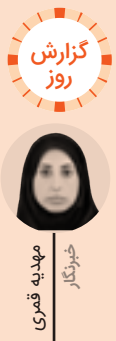

نگاهی به وضعیت مراکز نگهداری سالمندان در مشهد

از نبود مناسب سازی تا شهریه سلیقه ای

مژگان قهری

مدتی است زنگ خطر بحران جمعیت نه تنها در مشهد، بلکه در کشور به صدادرآمده است. حدود ۱۰ درصد جمعیت زیرپوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد را سالمندان تشکیل می دهند. برآوردها هم نشان می دهد که ایران در طی سال آینده با بحران سالمندی جمعیت مواجه می شود؛ به عبارت دیگر در سال ۱۴۳۰، بیش از یک سوم جمعیت کشور، افراد سالمند خواهند بود و جمعیت این قشر از حدود ۱۰ درصد کنونی به چیزی حدود ۳۲ درصد خواهد رسید. سالمندی جمعیت، محصول چیزی است که از آن به نام «گذار جمعیتی» یاد می شود و در آن، سهم سالمندان از کل جمعیت در اثر کاهش ولادت ها، افزایش یافته است؛ مسئله ای که تنها بعد فردی ندارد و یک خداداد اجتماعی است و اگرچه در پی سیاست های کاهش جمعیت در دهه های گذشته همچون مهمانی ناخوانده به شبکه مسائل کشور اضافه شده است، با توجه به سیر افزایشی آن، باید فکری به حال ابعاد مختلفش کرد. میزبانی از سالمندان در مراکز که عموماً نام «خانه سالمندان» را یدک می کنند، یکی از این ابعاد به شمار می رود. کهن سالی برای افراد، علاوه بر چالش های فردی، چالش های خانوادگی نیز به دنبال دارد؛ چالش هایی از جنس دشواری نگهداری از سالمندان در خانه که سبب می شود خواسته یا ناخواسته این افراد راهی خانه های سالمندان شوند. در این گزارش، نگاهی به وضعیت برخی از این مراکز در مشهد انداخته ایم.

خری از مناسب سازی نیست

مقصود اولمان، مرکزی در یکی از خیابان های بولوار سجاد است؛ ساختمانی دو طبقه که در نگاه اول، پله های آن و نبود آسانسور و رمپ می تواند سالمندان ساکن در آن را با چالش مواجه کند؛ عنوان دقیقش «مناسب سازی» است که در این مرکز ظاهراً خبری از آن نیست. دفتر مدیر مرکز در طبقه پایین است. قرار است با او درباره شرایط نگهداری از سالمندان گپی بزینم. به گفته وی، هزینه ماهانه نگهداری از سالمندی که آلزایمر دارد و کارهایش را می تواند بدون کمک گرفتن از بقیه انجام دهد، ۱۲ میلیون تومان است، اما اگر نیاز به پوشک داشته باشد یا داروی بیماری های مختلفی باشد یا حتی وابسته به تخت باشد، این رقم به ۱۵ میلیون تومان هم می رسد. مدیر مرکز یاد شده البته درباره مناسب سازی نشدن مرکز و نبود رمپ، صرفاً به استیجاری بودن ساختمان و نبود امکان مناسب سازی اشاره می کند.

مقصود بعدی، یکی از مراکز نگهداری سالمندان در کوچه پس کوچه های خیابان احمدآباد است؛ نبود مناسب سازی و پله های زیاد این مرکز و نیز نبود آسانسور در اینجا نیز اولین مشکلاتی است که به چشم ما می آید. یکی از مسئولان مرکز، هزینه نگهداری از سالمندی را که از پس کارهای شخصی اش برمی آید، ۱۲ میلیون تومان اعلام می کند.

۱۲ تا ۱۸ میلیون تومان

هر یک از مراکز نگهداری از سالمندان هم حکایت دوروی یک سکه است که برخی از آن ها از خدماتی که دریافت می کنند، راضی هستند و برخی دیگر از چالش های مختلف این مراکز گلایه دارند. «با توجه به مشغله های زندگی، نگهداری از مادر سالمندم برایمان سخت بود. تصمیم گرفتیم او را به یکی از مراکز نگهداری سالمندان ببریم اما هزینه چند مرکزی که مراجعه کردیم، بین ۱۵ تا ۱۸ میلیون تومان در هر ماه بود که امکان پرداختش را نداشتیم و این شد که منصرف شدیم». این جملات، خلاصه تجربه یکی از شهروندان مشهدی در این زمینه است.

یکی دیگر از شهروندان، تجربه اش را این طور شرح می دهد: «پدرم را کمتر از یک سال به یکی از مراکز نگهداری بردیم، اما او از لحاظ روحی روانی مشکلات بسیاری پیدا کرد و بعد از اینکه پزشک متخصص اینلا به افسردگی اش راتأیید کرد، او را به منزل بازگرداندیم». شهروند بعدی که سراغش می رویم، اگرچه از «مراقبت های شبانه روزی» مادرش در یکی از مراکز نگهداری سالمندان ابراز رضایت می کند، این نکته را هم می گوید که تأمین هزینه آن برایمان سخت بود و پس از دو سال، مادرم را به خانه برگرداندیم. او که به خاطر شغلش امکان مراقبت از مادرش را ندارد،

افزافه می کند: مادرم به پارکینسون مبتلاست و چندسالی است برایش پرستار گرفته ایم تا در منزل او از مراقبت کند. هزینه این نوع مراقبت هم کمتر از شهریه نگهداری در خانه سالمندان است.

شهریه سلیقه ای در مراکز خصوصی

محمد عارف آرام، کارشناس سابق اداره بهزیستی مشهد در امور سلامت سالمندی است که به واسطه سال ها تجربه کاری در حوزه سالمندان، گفته های جالب توجهی درباره نگهداری از آن ها دارد: مراکز نگهداری سالمندان حتی اگر تمام امکانات لازم را داشته باشند و به این گروه از شهروندان، کامل و به خوبی رسیدگی کنند، طبیعی است که بازهم زندگی در آن ها برای فرد سالمند مانند زندگی در منزل نمی شود و همین مسئله، ممکن است سالمندان را دچار مشکلات روحی مختلف کند.

او با اشاره به افزایش جمعیت سالمندان، فعالیت مراکز نگهداری از آن ها را لازمه حیات کنونی جامعه می داند و درباره گلایه خانواده ها از هزینه سنگین نگهداری در آن ها می گوید: تمام این مراکز، خصوصی هستند و طبیعی است که شهریه ای که دولت تصویب می کند، با شهریه ای که خانواده ها به این مراکز پرداخت می کنند، فاصله بسیاری داشته باشد. این شهریه ها زیرپوشش بیمه نیست، بنابراین اگر دولت به این عرصه ورود کند یا سازمان های بیمه گر این تعرفه ها را زیرپوشش قرار دهند، فشار اقتصادی کمتری به خانواده ها وارد می شود. آرام ادامه می دهد: بسیاری از مراکز، علل افزایش شهریه را ارائه خدمات مختلف پزشکی، درمانی و وجود امکانات مختلف بیان می کنند و برخی خانواده ها نیز برای اینکه سالمندان مشکلکی برای زندگی در این مراکز نداشته باشد، این هزینه ها را می پذیرند. شرایطی را می پذیرند و هم تقاضا نامه ای امضا می کنند، هم شهریه را می پردازند.

این کارشناس حوزه سالمندی با اشاره به اینکه اخذ مجوز برای فعالیت مراکز نگهداری از سالمندان، به شرط داشتن امتیازها و استانداردهای لازم است، توضیح می دهد: برخورداری از استانداردهای ایمنی و داشتن کیسول آتش نشانی، داشتن مجوز از پلیس برای قرار نگرفتن در محله هایی که سبب ایجاد ترافیک می شود، مناسب سازی ساختمان برای زندگی سالمندان از جمله وجود دست کم یک یا دو آسانسور، وجود پله های کم، نورگیر مناسب، تهویه مناسب هوا و... جزو بخشی از این شروط است.

نگفت از سند ملی سالمندان

حمیدرضا علیزاده، معاون توان بخشی اداره کل بهزیستی خراسان رضوی، نیز درباره موضوع مورد بحث درگفت وگو با خبرنگار شهراز، بیان می کند: سالمندان زیرپوشش اداره کل بهزیستی بیمه دارند و لازم است سازمان های بیمه گر، برنامه ای برای زیرپوشش گرفتن آن ها داشته باشند.

«هزار و ۷۰۰ نفر از سالمندان خراسان رضوی در مراکز نگهداری سالمندان زندگی می کنند». این جمله را هم علیزاده این طور تکمیل می کند: چهل مرکز نگهداری از سالمندان در خراسان رضوی فعال است. معاون توان بخشی اداره کل بهزیستی خراسان رضوی به افزایش ۳۰ درصدی جامعه سالمندی در کشور تا سال ۱۴۳۰ اشاره و بر لزوم انجام اقدامات پیشگیرانه، برای جلوگیری از افزایش میزان سالمندان در ایران، تأکید می کند.

او یکی از عوارض پیر شدن جامعه را نبود نیروی کار و ایجاد مشکلات اقتصادی می داند و بیان می کند: سند ملی سالمندان با ابعاد مختلف در سال ۱۳۹۹ تصویب شد، اما اقدام خاصی برای اجرای این سند انجام نشد که لازم است دستگاه های مرتبط در این زمینه برنامه ریزی کنند و اقدامات لازم را انجام دهند.

علیزاده درباره برخی گلایه ها از وضعیت مراکز نگهداری از سالمندان نیز بیان می کند: بیشتر مراکز نگهداری از سالمندان در خراسان رضوی استیجاری هستند؛ اگر به هر علتی از جمله اجاره سنگین، فضای کم یا نامناسب و... هر مرکزی بخواهد جابه جا شود، باید قبل از انجام هر اقدامی به اداره کل بهزیستی اطلاع دهد، ما نیز کارشناسانی را به مکان جدیدی که این مرکز می خواهد منتقل شود، اعزام می کنیم تا آنجا را بررسی و تأیید کنند.

به گفته او، هزینه نگهداری از سالمندان مجهول الهویه ای که دستگاه قضا به اداره کل بهزیستی معرفی می کند، در قالب یارانه به مراکز نگهداری از سالمندان پرداخت می شود. میزان این یارانه در سال جاری به ازای هر سالمند مجهول الهویه، ۷ میلیون و ۱۶۰ هزار تومان است. همچنین، یارانه سالمندان خانواده های بی بضاعت که تحت پوشش اداره کل بهزیستی خراسان رضوی هستند، بیش از ۶ میلیون تومان است و مابقی شهریه را خانواده ها پرداخت می کنند.

چالش های سال خوردگی جمعیت

۱ افزایش هزینه مراقبت های بهداشتی درمانی

۲ نیاز به زیرساخت های مراقبت از سالمندان

۳ ناپایداری نظام رفاهی

۴ کاهش رشد اقتصادی جامعه

۵ افزایش وابستگی سالمندان

۱۲ تا ۱۸ میلیون تومان هزینه نگهداری ماهانه

۶۰ سالگی استاندارد جهانی برای سال خوردگی

یادداشت

تک فرزندی و یک دنیا مشکلات!

غلامرضا نبی اسدی

می خواستند راحت باشند. می گفتند می خواهیم زندگی کنیم. فرزند داری را چیزی سوای زندگی کردن به حساب می آوردند؛ به همین خاطر به تک فرزندی بسنده کردند؛ اما گذر روزگار، حساب رادستشان آورد که با یک فرزند آن قدر چالش ایجاد می شود که هم راحتی می رود و هم زندگی دچار سایش و فرسایش می شود. انگار میان تعداد فرزند و راحتی و آرامش، تناسب چنین است که فرزند بیشتر، زندگی را بهتر می کند. آنان که با شعار «فرزند کمتر، زندگی بهتر» فرصت های خود را سوزانند، حالا می فهمند که آدرس را اشتباهی آمده اند. زندگی بهتر مؤلفه های متعددی دارد که از قضا حضور فرزندان

از این جمله است. تجربه هم می گوید کسانی که فرزند بیشتری دارند، زندگی بهتر و شادتری هم تجربه می کنند. غمی و مشکلی اگر خدای نکرده رخ دهد، جمعی بیشتر می توان تحمل کرد تا یک نفره که زیر بار تلنبار شدن آن کمر ها اگر نشکنند، بد جور خم می شود. این گزاره که برخی می گویند «برای اینکه بتوانیم تربیت خوبی داشته باشیم، همان یک بچه کافی است»، برای من ناپذیرفتنی ترین توجیه است؛ چرا که هیچ کس برای اعتلای تربیتی، حساس تر از پیامبر خدا نیست. او که فلسفه بعثت خود را «لاتمم مکارم الاخلاق» اعلام کرده است، بر فراوانی جمعیت و ضرورت افزایش زادآوری تأکید دارد. تربیت را اگر به کلاس درس یا ورزش تشبیه کنیم، درخواستیافت که میزان یادگیری در کلاس با حضور دیگران و «باهم آموزی» بیشتر از «تک آموزی» است. تک آموزان امکان رقابت و آزمون کردن آموخته ها را نمی یابند. روحیه رقابت طلبی را که لازمه و اساس موفقیت فرد در زندگی است، ندارند و معمولاً این ویژگی به طور مطلوب در آن ها شکل نمی گیرد. بر همین اساس می توان گفت تک فرزند ها چون همواره در مرکز توجه والدینشان قرار دارند، کمتر تلاش کردن را تجربه می کنند؛ بنابراین در آینده برای رسیدن به موقعیت های اجتماعی، شغلی، عشق و... با شکست و ناکامی های زیادی روبه رو می شوند. این ها برای امروز و آغاز زندگی است. فردا مشکلات تک فرزند ها بیشتر هم می شود. مصائبی که توأمان فرزند و والدین را هدف می گیرد؛ چنان که دکتر حیدرپور، عضو هیئت علمی دانشگاه، چنین به آن توجه می دهد: در مسئولیت مراقبت از والدین پیر، ممکن است زندگی و رؤیایهای فرزندان که خواهر و برادر ندارند، قربانی شود؛ در حالی که وجود خواهر و برادر می تواند موجب تقسیم مسئولیت نگهداری از والدین شود. تک فرزند ها مراقبت از والدین خود را به عنوان یک «بار» در نظر می گیرند. همین بار پنداشتن مسئولیت در برابر والدین، هر دو طرف را خسته می کند؛ تا جایی که برای بر زمین گذاشتن بار، راهشان به سمت سرای سالمندان، کج می شود؛ یک کجی ادامه دار که همه را «کج رو» خواهد کرد.

روی خط جامعه

ایران نسبت به نیم قرن قبل، ۱۰ سال پیرتر شده است

ایرنا دبیر ستاد ملی جمعیت با بیان اینکه کشور نسبت به پنجاه سال قبل ۱۰ سال پیرتر شده است، گفت: برای حل معضل جمعیت، همه افراد و دستگاه ها باید احساس مسئولیت کنند.

مرضیه وحید دستجردی با تأکید بر اینکه مسئله جمعیت یک مسئله بین بخشی است و ستاد ملی جمعیت، وزارت بهداشت یا هر دستگاهی به تنهایی نمی تواند در این باره کاری انجام دهد، یادآوری کرد: فرصت جبران، کوتاه است و به زودی از دست می رود و باید طوری عمل کنیم که سر موعد خود به اهداف برنامه ها برسیم؛ نرخ باروری کلی در سال ۱۳۵۱ در ایران حدود ۶.۸ بود که در سال ۱۳۹۸ به ۱.۶۵ رسید. نرخ رشد جمعیت در سال ۱۳۷۰ بالغ بر ۳.۶ بوده و امروز ۰.۷ درصد است. اگر با همین فرمان پیش برویم، در سال ۱۴۳۰ به رشد منفی می رسیم؛ یعنی ۲۵ سال آینده مسن ترین کشور منطقه خواهیم بود.

سقوط تاریخی فرزندآوری در کشور

مهر وزیر بهداشت با بیان اینکه برای نخستین بار میزان مولید در کشور به کمتر از یک میلیون نفر در سال رسیده است، گفت: اگر به موضوع جمعیت توجه کافی نشود، این مسئله به خطرهای جدی در ابعاد اقتصادی، سیاسی و امنیتی تبدیل خواهد شد.

محمد رضا ظفرقندی به اهمیت مسائل ملی برای توسعه پایدار و متوازن در هر کشور اشاره و اظهار کرد: از جمله موضوعات کلیدی در این راستا، توجه به توسعه متوازن جمعیت است. به عبارت دیگر، رشد متوازن جمعیت یکی از ارکان و اصول بنیادین توسعه پایدار کشور محسوب می شود.

وی ادامه داد: جمعیت، موضوعی است که نه تنها جنبه ملی بلکه ابعاد بین المللی دارد و بسیاری از کشورهای جهان امروز با آن دست به گریبان هستند. زمان در این حوزه، بسیار حیاتی است و اگر دیرتر به این مسئله ملی پرداخته شود و نگاهمان آینده نگر نباشد، حل این معضل دشوارتر خواهد شد.

کاهش سن ابتلا به آلزایمر به ۶۰ سال

ایرنا رئیس انجمن علوم اعصاب ایران از کاهش سن ابتلا به آلزایمر به ۶۰ سال خبر داد. محمدتقی جغتایی اظهار کرد: آلودگی هوا، استرس، تغذیه نامناسب و نداشتن فعالیت بدنی، از عوامل مهم ابتلا به آلزایمر در بین ایرانیان است.

عوارض سقط جنین؛ از افسردگی تا خطر مرگ مادر

مهر مسئول دبیرخانه کشوری نفس درباره عوارض جسمی و روحی سقط جنین هشدار داد و گفت: این اقدام می تواند تبعات سنگینی برای مادران به همراه داشته باشد که در مواقعی حتی به مرگ نیز منجر شده است. سمیرا سادات میراسماعیلی ادامه داد: بیشتر خانواده ها و مادرانی که به سقط جنین فکر می کنند، دلایلی چون داشتن فرزند کوچک، تعداد زیاد فرزندان، ادامه تحصیل، دوران عقد یا اشتغال را مطرح می کنند، این در حالی است که تصور نادرستی در میان مردم وجود دارد که جنین زیر چهار ماه به دلیل نداشتن روح، فاقد ارزش است. اما از دیدگاه ما، جنین از لحظه لقاح، تمام ویژگی های یک انسان کامل را دارد. سقط جنین، چه از نظر شرعی و چه از نظر اخلاقی، عملی اشتباه و گناه محسوب می شود. ما در دبیرخانه کشوری نفس، تلاش می کنیم با دادن مشاوره و آگاهی بخشی، خانواده ها را از تصمیم به سقط منصرف کنیم و این عمل نادرست را کاهش دهیم.

وی با اشاره به خطرهای جدی سقط جنین، به ویژه برای مادرانی که فرزند اول خود را باردار هستند، تأکید کرد: یکی از عوارض جدی سقط جنین، این است که ممکن است مادر دیگر هرگز قادر به بارداری نشود. بسیاری از مادرانی که اقدام به سقط جنین می کنند، به دلیل انجام غیرقانونی این عمل و استفاده از روش های غیراستاندارد، با عوارض جبران ناپذیری مواجه می شوند. این روش ها شامل مصرف داروهای نامناسب، استفاده از تجهیزات پزشکی نامطمئن و شرایط غیربهداشتی است که به دلیل عجله یا استرس پزشک، ممکن است به درستی انجام نشود. این عوامل می توانند منجر به مشکلات جدی رحمی شوند.

شنبه ۲۲ آذر ۱۴۰۳
شماره ۳۳۳

SHAHROOZ NEWS.IR

